

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De S. Fortunato Martyre Romæ Ex Hieronymianis aliisque sacris Fastis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

B Augusti insertus hodie signatur in MSS. *Excerpis Breviarii Aberdonensis, Codice † MSS. 167*: verum ea dies ejus cultui haud stabiliter videtur fuisse affixa; additur enim: Quando in Quadragesima de eo non fuerit servitium: imo ne hoc quidem casu; sequitur enim: Sed differitur in crastinum. Agi de eo poterit ad diem, quo ejus festum Adamus King, ut ibidem etiam notatur, Catalogus SS. Hiberniæ MS. citato Codici insertus, Camerarius, Dempsterus alique signant, ac alibi forte constanter colitur,

xvii Octobris.

Eusebius presbyter num fuerit S. Reguli, qui S. Andreae reliquias ex Achaia in Scotiam attulisse fertur, socius, ut ad diem xxvii Aprilis Camerarius ait, ac cultu sacro gaudeat, examinari poterit, cum de S. Regulo agatur ad diem

xvii Octobris.

S. Hedwigem hodie Romanum Martyrologium his verbis annuntiat: Cracoviæ S. Hedwigis ducissæ Poloniae, quæ pauperum obsequio dedita etiam miraculis claruit, quam et clemens Papa Quartus numero Sanctorum adscripsit, et Innocentius Undecimus ejus festivitatem sexto decimo Kalendas Novembris celebrari iudicavit. *Hodie quidem illa migravit ad Superas; sed colitur, quo in Romano Martyrologio reperitur, nosque de ea, licet olim, Innocentio scilicet XI nondum Pontifice, in Opere nostro in Prætermissis ad diem*

xvii Octobris.

B S. Leopoldi Austriæ Marchionis, tamquam hoc die culti, mentio fit in Opere nostro ad diem xv Februarii. Martyrologio Romano inscribitur ad diem

xv Novembris.

S. Maxentia Virgo in territorio Bellovacensi, tamquam hoc die quibusdam Calendariis inscripta, occurrit in MS. hujus diei Sanctorum Elencho nostro: natalem illi diem adscribit Saussayus in Supplemento, uti et Dempsterus in Menologio Scotico xxiv Octobris; Usuardus vero Greveni anni 1521,

xx Novembris.

S. Clementis Martyris Translatio, hodie facta anno 1649 refertur a Joanne Negro Lib. 2 cap. 3 post S. Juvenalis, Narviensis episcopi, Vitam: idem creditur, qui S. Clemens una cum S. Celso inscriptus Martyrologio Romano ad diem

xxi Novembris

[In Scotia S. Colmanni episcopi, habent hoc die Dempsterus in Menologio Scotico, et Martyrologium Tam-lactense; hos secutus est Ferrarius in Catalogo Sanctorum generali: memoratur etiam in Breviario Aberdonensi, adjecta oratione, qua ejus intercessio invocatur: optime igitur ejus cultus probatur. Sed quoniam multi sunt Sancti homonymi, Martyrologium Tam-lactense, inter Colmannos distinguens, dicit: Nativitas Colmanni filii Lenini. Festum ejus pleaque monumenta Hibernica rejiciunt ad diem

xxiv Novembris.]

In territorio Remensi, sancti Basoli Confessoris, inquit ad hunc diem Usuardus. Castellanus vero, qui hunc Sanctum ad diem xxvi Novembris memorat, ac sæculo vi adscribit, hodie ab hoc alium Martyrologio inserit: priorem vocat S. Basle, posteriorem S. Veulle, quem sæculo viii adscribit et Latine Bosolum, ceterum Reclusum et in diecesi Trevirensi cultum dicit. *Hausisse videtur hæc Castellanus ex Bernardo Guidonis, qui apud Labbeum tom. I Bibliothecæ MSS. pag. 631 Sanctos Lemovicenses extra diocesim sepultos enumerans hæc de S. Bosolo habet: S. Bosolus oriundus in montanis, veneratur in suo reclusorio, ubi nunc est, abbatia in diecesi Trevirensi, cujus legenda habetur. Festum ejus recolitur Idibus Octobris: verum pro Trevirensi legendum illic est Remensi: cætera enim omnia S. Bosolo in diecesi Remensi ab Usuardo annuntiato quadrant: S. vero Bosoli nullus apud Trevirenses cultus, Legenda nulla, nulla denique Abbatia. Nec credibile est Guidonem memorare voluisse Bosolum Trevirensis, aliunde ignotum, præterisse autem Bosolum Remensem satis per Galliam celebrem, cujus Translationis festum hodie Remis olim agebatur, et de quo agendum erit ad diem, qua celebratur ejus depositio,*

xxvi Novembris.

S. Legadia vel Gaida Virgo occurrit hodie in Auctariis Bedæ: suspicamur esse S. Leocadiam, cujus corpus, Saracenis in Hispaniam invadentibus, in Gallias delatum fuisse fertur, memoria vero in Martyrologio Romano signatur ad diem

ix Decembris.

S. Judoci Confessoris Translatio signatur hodie in MS. Elencho nostro Sanctorum ex Usuardo Carthusiæ Bruacellensis. Colitur xiii Decembris.

DE S. FORTUNATO

MARTYRE ROMÆ

Ex Hieronymianis aliisque sacris Fastis.

J. B.

S. R. INCERT.

Hodiernum Sanctorum laterculum Martyrologium Romanum exorditur his verbis: Romæ via Aurelia Sancti Fortunati Martyris. Usuardum et Adonem hoc loci Baronius laudat in suis ad Martyrologium Romanum Annotatis: recte quidem Usuardum, cujus apud Sollerium eadem, quæ Martyrologii Romani, de S. Fortunato sunt verba: at minus recte Adonem, cujus testatus, purus scilicet, illum præterit, Rosweydo Adonis editori, hac in re assentientibus Sollerio Tomus vii Octobris, Pars Prior.

[et Dominico Georgio, qui Adonianum Martyrologium postremus edidit anno 1745]. Usuardus porro, ut merito censet Sollerius, ex Hieronymiano quodam apographo S. Fortunatum hausit: quod vero Florentinus edidit, uti et Corbeiense apud eundem, non Fortunatum, sed Fortunatam habent ad hunc modum: Via Aurelia in cimiterio ejusdem Sancte Fortunate; quæ quidem posterior lectio retinenda non videtur; quamvis enim duò apographa in hanc consonent, longe tamen

8

plura,

ACTORAE
J. B.

plura, illaque antiqua, Martyrem virili sexui adscribunt. Præter Usuardum, qui constanter S. Fortunatum scribit, etiam in antiquissimo San Germanensi sive apographo sive autographo; exhibet Dominicus Georgius in sua Adoniana editione (a) Martyrologium Ottobonianum, sæculi circiter decimi et proinde Hieronymiano Corbeiensi antiquius (b), in quo legitur sub Idibus Octobris: In Gallia nat. Sanctorum Maurorum et de Militibus Lupuli et Fortunati. Similem annuntiationem habet Kalendarium Palatino-Vaticanum sæculi XII (c): Fortunati Mart. Numquid feminea nominis desinentia prophanare potuerit ex inscriptione Ottobonianæ simili, qua nomen militis Fortunati dicitur?] Martyris titulum S. Fortunato opposui, tum quod eo condecoretur ab Usuardo, tum quod in Hieronymianis soli passim locum habeant Martyres. Romanum porro palæstram illi item adscripsi, tum propter Usuardi iterum auctori-

(a) Martyrol. Adonis, p. 680. — (b) D'Achery Spicil., tom. II p.

tatem, tum propter Viam Aureliam et in ea cæmeterium in citatis Hieronymianis Codicibus diserte expressa, quæ sane non aliam palæstram, quam Romam, fecundissimum Martyrum sanguine solum, clamare videntur. Castellanus quidem in Martyrologio suo Universali, quoniam, Hieronymianos Codices secutus, feminam Martyrem facit, S. Fortunatam eandem videri ait, ac S. Fortunatam, de qua jam egimus heri, quæ quid cum hac nostra commune habeat præter nomen et martyrium, sed alibi toleratum, non video. Sanctum huic nostro homonymum, e catacumbis Urbani VIII jussu extractum, summa veneratione hoc die colunt PP. Excalceati Valissoleiani, teste Tamayo; magis tamen, ut arbitramur, quod Fortunatum nostrum hodie Martyrologio Romano inscriptum scirent, quam quod eundem ad se delatum certo crediderint.

20 Edit. Paris, 1725 — (c) Mart. Adon. cit., p. 708.

DE SS. LUPULO ET MODESTO

MARTYRIBUS CAPUÆ

Ex Hieronymianis aliisque sacris Fastis.

J. B.

SAC. INCERTO.
S. Lupulo

Quos modo citavimus Hieronymianos Codices, S. Lupulum, cujus nomen varie a variis scribitur, et textibus infra producendis, cuius erit pronum colligere, hodie, sed absque Socio, annuntiant: sic quidem editus a Florentino Codex: In Capua Lupibli; sic vero Corbeiensis: In Capua Lupilli. At Lupulo Modestum jungunt vetera ecclesiæ Capuanæ Kalendaria, a Michaële Monacho, ejusdem ecclesiæ Canonico, Sanctuario suo Capuano inserta, quorum tertium sic hodie habet (a): Idibus S. Lupuli et Modesti I. 8. id est Tres lectiones. Quartum (b) iisdem verbis utitur, nisi quod trium Lectionum non meminerit. Pridie vero Fortunatam Virginem et Martyrem memorant, quod et secundum facit (c), quam non aliam esse a Fortunata Virgine et Martyre, SS. Carponii, Evaristi et Prisciani Sorore, de quibus actum hesternam die, nobis suadent tum illius per Italiam celebritas, tum dies XIV Octobris illius cultui consecrata. Unde emendandus videtur Ferrarius, qui in catalogo Sanctorum Italiæ (post annuntiationem ad XIV Octobris diem Neapoli S. Fortunatam, SS. Carponii, Evaristi et Prisciani Sororem, et ad hunc diem etiam Fortunatum Martyrem Romanum, de quo paulo supra) Lupulum et Fortunatum Capuæ passos ex Breviario antiquo Capuano memorat: nec enim præter Fortunatam hesternam, Neapoli cultam, et Fortunatum Romanum, alius videtur Fortunatus admittendus: vocat quidem in subsidium Bedam; at Bedæ puri hodie laterculus vacat. Rabanus S. Lupulum cum S. Fortunata conjungit, ita ad hunc diem scribens: Et in Capua Libuli, et S. Fortunatæ in Patrias; Fortunatam hesternam loco quidem non suo refert, sed Capuæ non adscribit: id facere videri Notherus potest, cum ita scribit: In Capua Libuli et S. Fortunatæ: atque adeo de eadem For-

(a) p. 420. — (b) p. 452. — (c) p. 410. — (d) p. 152. — (e) p. 156

tinata, de qua Rabanus, quo in adornando Martyrologio suo plurimum usus est, loco item non suo agere videtur. Idem apparet dicendum de Appendice Adonis, in qua post annuntiationem Romæ S. Fortunatum Martyrem legitur: Item Libuli, Modesti et Fortunatæ, haud expresso palæstræ nomine.

2 Michaël Monachus geminum præterea cultus sacri a Capuanis S. Lupulo olim impensi vestigium affert: primum Sanctuarii sui parte I (d), ubi in ecclesia S. Prisci easlare ait partem antiquæ basilicæ in honorem S. Prisci olim conditæ, in cujus abside plures variorum Sanctorum spectantur imagines, puta SS. Petri, Felicitis, Lupuli, etc.; quod sane cultus antiquitus Capuæ huic Sancto exhibiti indicium est. Alterum ibidem (e), nempe instrumentum inter monumenta monialium S. Joannis ab ipso repertum, quod aperte indicat, olim apud Capuanos ecclesiam S. Lupulo sacram extitisse. Instrumenti verba ita apud Michaëlem sonant: In nomine Jesu Christo nono anno principatus Paldolfi gloriosi principis (nimirum comitis Theanensis, qui, ut censet Monachus (f), ab anno 1022 usque ad 1030 Capuanum principatum tenuit) ideoque ego mulier, quæ vocor Maria, filia quon. Petri mahistri et uxor... avitante deintus hac Capuana civitate in loco Grottula ad ipsa cementaria prope ecclesiam sancti Lupuli, quæ nunc destructa esse videtur. . . . ab alio Capu est terra dictæ ecclesiæ S. Lupuli. Hunc sacerdotio insignitum fuisse Michaël Monachus censet, partim ex antiquissima illa ecclesiæ S. Prisci pictura, in qua eodem habitu indutus cernitur, quo S. Marcellus: at Marcelli Acta (si tamen illius sunt, et non S. Marcelli Tingitani Martyris, ad diem XXX Octobris Martyrologio Romano inscripti) quæ Michaël (g) exhibet, eum e milite Marty-

apud Capuanos antiquitus culto

et seq. — (f) p. 620. — (g) p. 157.

rem